

4. melléklet a 90/2008. (VII. 18.) FVM rendelethez

A talajmintavétel követelményei a talajvédelmi terveket, valamint a talajok tápanyag-ellátottságának megállapítását megalapozó talajvizsgálatokhoz

1. A talajvédelmi tervek készítésénél a talajszelvény szerinti mintavételt az MSZ 1398; 1998.03. szabványban leírt vagy azzal egyenértékű szakmai követelmények szerint kell elvégezni. A szakmai követelményeknek a szabványban előírtakkal való egyenértékűségét a hatóság kérésére a talajvédelmi terv készítőjének kell igazolnia.

2. A talajok tápanyag-ellátottságának megállapítását megalapozó talajvizsgálatokhoz a talajmintavétel szakmai követelményei a következők.

A pontos szaktanács, terv alapját képező megbízható laboratóriumi talajvizsgálati eredmények elengedhetetlen feltétele a szakszerű talajmintavétel. A talaj tápanyagvizsgálatát – ha jogszabály vagy egyéb hatósági határozat ettől eltérően nem rendelkezik – legalább 5 évente el kell végezni, kivéve a gyepterületeket, ahol a talajvizsgálatok maximum 10 éves időtartamra vonatkozóan alkalmazhatóak.

A mintavétel célja az adott területre jellemző átlagminta begyűjtése, mely a talajtulajdonságok és a tápanyagtartalom meghatározására alkalmas. Egy átlagminta legfeljebb 5 hektárnyi területet jellemezhet. Amennyiben a tábla területe meghaladja az 5 hektárt, lehetőleg homogén 5 hektáros mintavételi egységekre kell bontani.

A mintavételi területeket 1:10 000 méretarányú topográfiai térkép alapján kell kijelölni, ennek hiányában használhatók a MePAR egyedi fizikai blokkterképeinek másolatai is. Ezen a térképlapon kell rögzíteni a mintavétel helyszíneit és a minták azonosító jelét. A térképnek tartalmaznia kell a táblák határait, a táblák jeleit és a táblák területét is.

Az átlagmintát talajtani szempontból homogén területről, azonos rétegből és egységes módszerrel kell megvenni az alábbiak szerint:

- szántóföldi kultúráknál a művelt (0–30 cm-es) rétegből,
 - rét-legelő kultúráknál a 2–20 cm mélységből (a 0–2 cm-es gyepréteget eltávolítva),
 - állókultúráknál a részmintákat
- = gyümölcsültetvényeknél a 0–30, 30–60 cm,
= bogyósoknál 0–20, 20–40 cm,
= szőlőültetvényeknél 0–30, 30–60 cm

mélységből kell megvenni.

A mintázandó területről részmintákat a mintavételre kijelölt terület átlója mentén vagy cikcakk vonalban ajánlatos venni. Egy mintavételi vonal mentén legalább 20, vagy rét-legelő esetén 30 ponton kell azonos tömegű talajmintát venni. A részmintákat alaposan össze kell keverni és ebből az összekevert mintából kell kb. 1 kg tömegű átlagmintát képezni.

Tilos talajmintát venni:

- szántóföldi kultúra esetén a tábla szélén 20 m-es sávban,

- a forgókban,
- szalmakazlak helyén,
- műtrágya, talajjavító anyag, szervestrágya depóniák helyén, valamint
- állatok delelő helyén.

A mintavétel optimális időpontja a termés betakarítása után, de még trágyázás előtt van, ha a talaj művelhető (nem túl nedves, nem túl száraz) állapotú.

Mintavételre alkalmas időpont még:

- az ősszel alapműtrágyázott területekről a következő évben, de a trágyázástól számított legalább 100 nap eltelte után,
- a tavasszal műtrágyázott területekről a betakarítás után, de legalább az utolsó trágyázás után 100 nappal,
- szervestrágyázást követő 6 hónap elteltével.

A talajmintavétel eszközei: mintavétel végezhető kézi (fűrök, rétegfűrök) vagy gépi mintavevő eszközökkel. Az átlagmintát ajánlatos kb. 1 kg talaj befogadására alkalmas vízhatlan tasakban gyűjteni, melynek mérete lehetővé teszi, hogy saját anyagával kerüljön lezárásra. A mintákat mintaazonosító jeggyel kell ellátni, mely tartalmazza a gazdálkodó nevét, a vizsgálat célját, a mintavétel helyét, a tábla jelét, a minta azonosító jelét és a mintavétel mélységét.

3.³⁹ A humuszos talajréteg mentését megalapozó talajvédelmi terv elkészítéséhez szükséges talajmintavétel szabályai a következők:

A humuszvagyon felmérését a más célú hasznosításra tervezett teljes termőföld területen el kell végezni. A humuszos talajréteg mélységének meghatározása fúrással történik. A fúrások helyét alapvetően előtanulmányok alapján, a terület talajtani adottságainak ismeretében kell kijelölni. Egy fúrással legfeljebb 5 ha jellemezhető, de heterogén terület esetén szükség lehet ennél sűrűbb feltárássra az eltérő talajfoltokon. Amennyiben a más célú hasznosításra tervezett termőföld terület 5 ha-nál kisebb, azt is csak homogén talajborítás esetén lehet egy fúrással jellemezni, egyébként talajfoltonként kell a fúrást elvégezni. A fúrásszelvényeket úgy kell elhelyezni, hogy a későbbiekben a humuszgazdálkodási tervrész elkészítéséhez megfelelő mennyiségű információ álljon rendelkezésre, mind a talaj humuszos rétegeire, mind a humusztartalomra vonatkozóan.

Vonalas létesítmények esetén homogén talajadottságú területen legalább 500 m-enként kell fúrást végezni. Amennyiben az előzetes tanulmányok szerint a terület heterogén talajadottságú, a fúrásokat ennek figyelembevételével, sűrűbben kell tervezni.